

Nové pojetí ošetrovatelství a ošetrovatelské péče

Markéta Vojtová
VOŠZ a SZŠ Hradec Králové

Potřeba nové koncepce ošetrovatelství 1

- 1988 ve Vídni . Evropská konference o ošetrovatelství svolaná WHO
 - Požadavek reorientace ošetrovatelské praxe a vzdělávání
 - Doporučili soustředit se v ošetrovatelství a oše.službách na zdraví než na nemoc
 - Aby odpovídalo zásadám evropského programu Zdraví pro všechny, musí být oš.praxe založena na **primární péče**
 - Na základě doporučení WHO, ICN a EU vypracována MZ koncepce rozvoje OŠE

Potřeba nové koncepce ošetrovatelství 2

- Alma-Atská konference definovala primární péči:
 - „základní zdr.péče založená na praktických, vědecky podložených a společensky přijatelných metodách a technologii, všeobecně dostupná všem jedinců, a rodinám v komunitě, při jejich plném zapojení a v takové ceně, kterou i budou moci komunita i stát dovolit. Péče má udržet v každém jedinci pocit sebevědomí a sebeúcty“ (Lemon 1, 1996, str.47)
- charakter.znaky pokrokového OŠE se stala individualizovaná péče, která je založená na vyhledávání a plánovitém uspokojování oš.potřeb N, a samostatná práce S v terénní péči, která je zaměřená nejen na domácí péči, ale zejména na prevenci

Potřeba nové koncepce ošetřovatelství 3

- Tato mnohem náročnější práce vyžaduje vytvoření nové a lépe kvalifikované kategorie sester a řadu změn v dosavadní ošetřovatelské péči

Potřeba změn našeho ošetrovatelství 1

- Nevyhraněnost profesionální podoby
 - Nekonkrétnost kompetencí a z toho plynoucí konflikty kompetencí a odpovědnosti v péči o potřeby N, provádění některých medicínských výkonů sestrami
 - Nutnost legislativního předpisu jež přesně vymezuje role a kompetence sester a porodních asistentek
- Na sestry se přesunuly jiné činnosti, které jí odvádějí od samotného ošetrovatelství
- Hledání profesionální identity, nízká prestiž povolání
- Vypracována koncepce, která se snaží zohledňovat tušené požadavky pro vstup do EU

Potřeba změn našeho ošetrovatelství 2

- (Žádost o vstup podána 17.1.1997, zahájení přístupových jednání 1998)
- 1.5.2004 vstoupila ČR do EU
 - Závazek k přijmutí řady opatření vztahujících se k ošetrovatelství a porodní asistenci
 - Jedním z požadavků bylo vypracovat právní předpisy, které budou řešit specifické oblasti mající přímý vztah k výkonu povolání všeobecné sestry
 - Splnění těchto požadavků je důležité pro volný pohyb sester na trhu práce v rámci členských států EU

Koncepce ošetrovatelství 1

- 9.4.1998 MZ
 - V čem je koncepce nová:
 - Určuje perspektivu vývoje českého OŠE
 - Výrazné doplnění do té doby běžného pojetí oše.péče, zaměřené na plnění ordinací L a zajištění zákl.oš.péče o náročnější a samostatnější práci S, která je orientovaná na podporu zdraví a na potřeby
 - Ukazuje směr dokončení transformace vzdělávání oš.pracovníků
 - Důraz na nutnost zavedení oš.procesu provázeného oš.dokumentací
 - Zajištění kvalitní oš.péče pomocí oš.standardů
 - Návrh systému registrace sester

Koncepce ošetřovatelství 2

- Koncepce definuje:
 - Ošetřovatelství, cíle OŠE, charakterizuje obor:
 - Definice OŠE:
 - Systém typicky oš.činností týkajících se jednotlivce, rodin, skupin, kterým pomáhá, aby byli schopni pečovat o své zdraví a pohodu
 - Zaměřeno na udržení a podporu zdraví, navrácení zdraví a rozvoj soběstačnosti, zmírňování utrpení nevléčitelně N a zajištění klidného umírání a smrti
 - Podílí se na prevenci, diagnostice, terapii a RHB

Koncepce ošetrovatelství 3

- S pomáhá N aktivně a samostatně saturovat všechny své potřeby
- S vede N k sebepéči, edukuje v poskytování laické péče
- N, kteří nemohou, nechtějí nebo neumějí o sebe pečovat, poskytuje profesionální oš.péči
- Cíle OŠE:
 - Systematicky a všestranně saturovat potřeby
 - Spolupráce s dalšími členy týmu
- Pracovníky a jejich vzdělávání:
 - Sestra „A“ - VOŠ, Bc., Mgr. Ošetrovatelství, sestra specialistka (specializace dle zákonných norem)
 - Pracuje samostatně, vede práci sester „B“ a pracovníků „C“
 - Pracuje samostatně v terénu i v nemocnici jako primární, skupinová nebo směnná sestra

Koncepce ošetrovatelství 4

- Sestra „B“ - všeobecná sestra se SŠ
 - Pracuje jako členka týmu, vedená sestrou „A“
 - Ošetrovatelský pracovník „C“ - nižší oš.pracovník
 - Vykonává jednoduché práce pod vedením sestry „A“ nebo „B“
 - Plánována změna vzdělávání dle doporučení WHO, Rady Evropy a ICN – viz. dále
- Registrace:
- Sestry „A“ a „B“ se registrují v centrálním registru sester.
 - Omezená několik let
 - Motivuje sestry k dalšímu vzdělávání, lepší srovnatelnost v rámci EU

Koncepce ošetrovatelství 5

- Vzdělávání ošetrovatelských pracovníků:
 - Sestra „A“
 - Základní studium – na VOŠ ukončeno absolutoriem
 - Specializační studium – v pověřených institucích a zdr.zařízeních
 - Univerzitní vzdělání – postkvalifikační vzdělávání v ošetrovatelství na univerzitách (Bc,Mgr., PhD.)
 - Kontinuální vzdělávání – povinnost udržovat odborné znalosti na dostatečné vědecké úrovni – organizovanou formou vzdělávání, odbornými akcemi profesních organizací a samostudiem
 - Sestra „B“
 - Kvalifikační příprava – na SZŠ ukončené maturitní zkouškou
 - Další vzdělávání - certifikační a tématické kurzy
 - Kontinuální vzdělávání – nezbytná součást profesního růstu
 - Pracovník „C“
 - Na pověřených pracovištích MZ ČR

Koncepce ošetrovatelství 6

- Organizace a řízení oboru:
 - Základním metodickým postupem ke splnění cílů je ošetrovatelský proces dokumentován v ošetrovatelské dokumentaci
- Řízení oboru:
 - Nejvyšším metodickým článkem je MZ ČR vedený hlavní sestrou MZ – metodicky řídí OŠE v celé ČR (post byl zrušen a nahrazen jiným)
 - Rada pro rozvoj ošetrovatelství – poradní orgán hlavní sestry MZ. Zástupci oš.praxe, profesních organizací a zástupci vzdělávacích institucí. Připravuje podklady pro rozvoj oboru
 - Struktura řízení v jednotlivých zařízeních závisí na samotné vedoucí sestře

Koncepce ošetrovatelství 7

- Sledování kvality oš.péče:
 - Ošetrovatelské standardy – dohodnutá profesní norma kvality
 - Jednotlivé standardy v zařízeních vycházejí z rámcových standardů MZ
 - Etický kodex sester – přijat profesní sesterskou organizací
- Audit (hodnocení kvality oš.péče):
 - Řídící fce – sestry „A“ s dostatečnou oš.praxí u lůžka + vzdělání v oš.managementu. Staniční a vrchní sestry specializace v daném oboru
 - Vedoucí sestra – povinna pravidelně sledovat kvalitu poskytované péče

Koncepce ošetrovatelství 8

- Komunitní ošetrovatelství (terénní):
 - Samostatné činnosti se rozšiřují i na terén. Sestry „A“ mohou být samostatné pracovnice veřejného zdravotnictví
 - Preventivní péče, zdravotní výchova, péče o zdraví
 - Edukace rizikových skupin
 - Péče o chroniky a nevyléčitelné nemocné, zdravotně handicapované
- Ošetrovatelský výzkum:
 - Opírá se o vědecké poznatky
 - Probíhá zejména na univerzitách a dalších vzdělávacích institucích
 - Financován pomocí grantů a sponzorů

Doporučení a dokumenty Evropské komise

- Začlenění primární péče do vzdělávání zdravotních sester
- Další vzdělávání a doškolení v ošetrovatelství
- Odborné kompetence pro sestry, které odpovídají za všeobecnou ošetrovatelskou péči
- Vzdělávání sester odpovědných za všeobecnou oš.péči v EU – nové kurikulum
- Další doporučení

Změny 1998 – 2008 1

- 1998 – do praxe uvedena nová koncepce českého ošetřovatelství
- 2000 – zanikl post hlavní sestry MZ, vznikl samostatný odbor ošetřovatelství
- Došlo k vytvoření národních standardů pro ošetřovatelství
- Došlo ke změně vzdělávání sester – v souladu s doporučeními WHO a EU se začaly vzdělávat na vysokých školách

Změny 1998 – 2008 2

- 2004 – vešly v platnost legislativní normy řešící pregraduální přípravu sester, jejich odbornou, zdravotní a specializovanou způsobilost
- Změna pojmenování středních zdravotnických pracovníků (SZP) na nelékařské pracovníky (NLP)
- Zákon č.96/2004 Sb. O podmínkách získávání a znávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání
 - Stěžejní legislativní norma

Změny 1998 – 2008 3

- Současně s zákonem 96/2004 Sb. došlo i ke zákonu, kterým se uskutečňuje vzdělávání zdravotnických oborů na VŠ – akreditace nových oborů a studijních programů
 - Změna délky studia diplomované všeobecné sestry z 3 na 3,5 roku

Změny 1998 – 2008 4

- Vyhláška MZ ČR č.424/2004 Sb. o činnostech zdr.pracovníků a jiných odborných pracovníků
- Inovace koncepce ošetrovatelství ČR – 2007
- Vyhláška MZ ČR č.423/2004 Sb. o kreditní systému – 2008 – změna a přepracování vyhlášky

